

Življenje svetega Antona Padovanskega

»ASSIDUA«

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

929sv. Anton Padovanski
27-36:929sv. Anton Padovanski

ŽIVLJENJE Antona Padovanskega = Assidua / [prevod
iz nemščine Aco Jerant ; slike iz cerkve sv. Antona v
Štangi]. - Ljubljana : Salve, 2017

ISBN 978-961-211-902-7
1. Vzp. stv. nasl.
290112768

Avtor: neznan (naj bi bil eden od samostanskih bratov,
ki je živel s sv. Antonom Padovanskim

Prevod iz nemščine: Aco Jerant
Slike: iz cerkve sv. Antona v Štangi
Založba: Salve d.o.o. Ljubljana
Naklada: 300 izvodov
Ljubljana 2017

UVODNA BESEDA

Leta 1232 je bil Anton razglašen za svetnika, ob tej priložnosti je izšla knjiga *Assidua*.

Takšno je mnenje francoskega umetnostnega kritika Charlesa de Mandacha. Podobnega mnenja pa je tudi večji del zgodovinarjev.

Brat Anton Padovanski je bil mrtev šele eno leto. Kdo je avtor zapisa, ne vemo: popolna nejasnost onemogoča, da bi odkrili podatke o njegovem življenju. Ugotovimo lahko le nekaj njegovih lastnosti, toda to še ni dovolj za njegovo identiteto.

Očitno gre tu za enega od manjših bratov. Za enega od sobratov svetega Antona, ki je bil, na željo predstojnikov in sobratov, pripravljen opisati življenje in čudeže svetega Antona (*»assidua«*).

Domnevamo lahko, da gre tu za nekoga, ki je sicer pripadal kleru, ampak je bil v frančiškovo družino sprejet šele pozneje. Na to kažejo njegova izobrazba, pobožnost, globoka povezanost s frančiškovo družino, spoštovanje do klera in škofa v Padovi. Četudi ni rojen v Padovi, je postal Padovanec na enak način kot sveti Anton. Brez dvoma je bil izobražen človek, literat, ki je obvladal zlasti umetniško prozo. Bil je tudi odličen poznavalec svetnikov svojega časa. Kaže izredno poznavanje Svetega pisma, natančno pozna tudi Tomaža Čelanskega, ki je napisal biografijo o svetem Frančišku Asiškem.

Njegova globoka pobožnost je vir njegove predanosti. Celotno delo daje vtis strastnega pozivanja k češčenju svetega Antona in novega romarskega kraja. Mogoče se ravno zato izogiba skiciranju anekdot in znamenitih govorov ter se drži tistega, kar je zanj pomembno. Avtor molči o sebi in tudi svetega Antona zagrne s tančico molčečnosti, plemenite notranjosti, z meglo neranljive duhovne sramežljivosti.

Naslovljenci

Besede na začetku splošnega uvoda jasno kažejo, da je delo napisano po naročilu manjših bratov – bodisi zaradi spodbujanja njih samih ali iz pokorščine do predstojnikov. Avtor samega sebe dosledno imenuje kot skromnega in pridnega izvajalca.

Sicer pa je bila ta biografija napisana za liturgično uporabo v krogu svetnega klera, obenem pa tudi za vse tiste, ki živijo izven samostanov in cerkva ter želijo spoznati življenje novega svetnika.

Cilj, ki si ga je zastavil avtor, je izredno lahko dosegljiv: ko vernik sliši o čudovitih stvareh, ki jih Bog vrši po svetnikih, se čuti spodbujenega, da vedno in v vsem slavi Vsemogočnega Boga. Obenem pa ga ta knjiga nagovarja tudi k predanosti novemu svetniku in mu pomaga k resnemu krščanskemu življenju. Perspektive in meje tradicionalnih svetniških biografij so tu zelo očitne: hvaljenje Boga, vdanost svetniku, prizadevanje slediti evangelijskim krepostim.

Avtor ni hotel opisovati zgodovinskih dejstev, ampak je želel bralcu ponuditi zgodovinsko-kulturno in moralno delo, ki bi ga spodbujalo. Zato zasledimo nekatera skrbno izbrana dejanja. Osrednja točka je prehod, preko katerega preidemo iz tega sveta k nebeškemu Očetu: smrt. Ob tem Božji mož dokaže svojo vero, čudeži, ki sledijo, so kot Božji pečat, ki potrjuje verodostojnost. Na ta način postane ta knjiga, ki naj bi opisovala življenje svetega Antona, knjiga vere in molitve. Knjiga bralca motivira k soočenju z modelom življenja po evangeliju, mu pomaga pri izpraševanju vesti in ga spodbuja k pobožnosti.

Viri

Avtor na posameznih mestih omenja, da ni bil očividec nekaterih dogodkov (za katere dogodke gre, ne pove). Da zapolni to vrzel, se poslužuje poročil, ki jih je dobil (ustno ali tudi pisno) od škofa Sugerja II. Iz Lizbone in drugih verodostojnih mož.

Do določene mere se ponavljajo okoliščine, ki so prisotne v Markovem in Lukovem opisu Jezusovega življenja ter opisih italijanskih svetih menihov papeža Gregorja Velikega. Tu gre predvsem za ponovno oživitev dogodkov s pomočjo prič, ne da bi pri tem avtorji omenjali svoje osebne stike z njimi.

Ostale informacije je lahko brez težav dobil pri Giovanniju Parentiju, ki je bil od leta 1227 do leta 1232 generalni minister reda, pred tem pa predstojnik manjših bratov na Iberijskem polotoku. Ta je verjetno sprejel v red mladega Fernanda, avguštinskega kanonika.

Literarna zgradba in vsebina

Celotno delo je sestavljeno iz dveh večjih delov, pri čemer je vsak razdeljen na poglavja, ki so opremljena z rubriko in naslovom.

Prvi del je posvečen spominom na – po avtorjevem mnenju – najpomembnejše dogodke v življenju svetega Antona. Začenja z njegovim vstopom v avguštinski samostan Sao Vicente v Lizboni.

V drugem delu so zbrani dogodki, ki so se zgodili v času pokopa in procesa beatifikacije. Temu sledi opis čudežev, ki so se zgodili na Antonovo priprošnjo.

Shema pripovedovanja v knjigi *Assidua* je takšna:

1. Splošni uvod (1)
2. Prvi del: življenje in dejanja (2–15)
3. Drugi del: Uvod (16); Smrt, pokop, beatifikacija (17–29); Uvod k opisovanju čudežev (30); 53 čudežev, ki so bili predstavljeni ob beatifikaciji (31–46); Epilog (47, 1–3)
4. Splošni epilog (47, 4–6)

Velika pomanjkljivost

Po razgibani biografiji, ki sledi kronologiji, nam avtor pripoveduje, da je Anton na ukaz svojega provincialnega ministra, brata Gracijana, prepotoval Emilijo - Romanjo kot potujoči pridigar. Pri tem je želel sadove krščanske preнове med verniki in spreobrnjenja med krivoverci, še zlasti v Riminiju. To se je dogajalo v letu 1223.

Na tem mestu pade na življenje svetega Antona gosto pregrinjalo molka. Avtor ga zopet omenja kot pridigarja pri rimski kuriji poleti 1230. Kje je bil? Kaj je počel v teh šestih, sedmih letih? Sedem zamolčanih let od enajstih. To je dolgo obdobje njegovega aktivnega delovanja v minoritskem redu, ki vsakega bralca začudi.

Najti odgovor na to vprašanje je težko. Zgodovinarji so to poskušali z večjim ali manjšim uspehom. Odgovori so bili različni glede na kulturo in potrebe raziskovalca.

Vsekakor se zdi, da si bralci takratnega časa tega vprašanja niso zastavljali. Ta intenzivna in hitra podoba svetega Antona je odgovarjala tako minoritskim kot tudi padovanskim krogom.

UVOD

Spodbujen zaradi nujne zahteve mojih sobratov in gnan iz želje po sadu zdravilne pokorščine se namenjam v čast in slavo vsemogočnega Boga opisati življenje in dejanja našega blaženega očeta in brata Antona ter tako pomagati ljubezni in češčenju vernikov. Življenje svetnikov je zapisano za potomce vernikov, da bodo lahko, kadar slišijo o čudovitih znamenjih, ki jih je Bog storil po svetnikih, vedno in v vsem slavili Gospoda. Življenjepis svetnikov je vodilo vernikom zaboljšanje življenja in obenem spodbuda za njihovo češčenje.

Kljub temu, da nisem dorasel takšni nalogi, ne morem molčati, v upanju, da me bo pri delu vodil On, ki vidi namene srca. Vodi me gorečnost in preprost slog, da se s kratkim nagovorom obračam na tiste, ki posnemajo Kristusa, kajti ne želim, da bi učen način izražanja gladil ušesa ljudi. Tako bi bil, namesto da bi iskal sadove, zadovoljen s šumenjem listov.

Kar bom tu zapisal, nisem vsega sam doživel, ampak so mi povedal gospod Suger¹, škof v Lizboni, in drugi katoliški ljudje. V enakem položaju sta bila tudi Marko in Luka pri pisanju evangelija in sveti Gregor pri svojem Dialogu (v katerem je sogovornik Peter). Vse dogodke opisujejo na podlagi pričevanj zanesljivih ljudi.

Da bi verniki, ki bodo ta življenjepis brali, hitro našli tisto, kar bodo iskali, sem delo razdelil v dva dela in posameznim poglavjem dal naslov. V prvem delu sem navedel nekatera pomembna dejanja njegovega življenja. Izbral sem jih izmed mnogih, ki so se zgodila po njegovi prvi duhovni preobleki. V drugem delu sem opisal vse čudovite stvari, pri čemer sem se zanašal na pričevanja naših sobratov in drugih verodostojnih ljudi.

Jaz, ki sem to pisal, prosim bralca, naj me ne obtožuje nobenih laži, temveč naj se usmili mojega nepoznavanja in površnosti, če bo na posameznih mestih našel, da sem povedal manj, kot bi bilo potrebno, ali pa če sem zaradi nepazljivega govorjenja prestopil mejo resnice.

1 Soeiro II Viegas, škof v Lizboni od 1210 do 1232. Leta 1231 je odšel v Rim, ko se je že začel postopek kanonizacije svetega Antona.

Kazalo

Uvodna beseda	3
Naslovljenci	3
Viri	4
Literarna zgradba in vsebina	5
Velika pomanjkljivost	5
Uvod	6
ŽIVLJENJEPIS SVETEGA ANTONA	7
Prvi del	9
Opis rodnega mesta svetega Antona	9
Kako je vstopil v red svetega Avgušтина	9
Kako je v Coimbri napredoval v krepostih in znanosti	10
Kako je vstopil v frančiškov red in spremenil ime	11
Kako je odšel v Maroko in o njegovi vrnitvi	12
Kako je prišel v romanjo in kako je tam živel	13
Kako so bratje spoznali njegovo izobraženost	14
Njegovo pridiganje v romanji in spreobrnitev krivoverca	15
O svetnikovem slovesu in uspešnosti njegovih pridig	15
Kako je prišel v Padovo in tam pridigal	16
O hudičevem zapeljevanju in o čudežu Luči	17
Pobožnost Padovancev in sadovi svetnikovih pridig	18
Kako je napovedal svojo smrt	19
O celici, ki jo je dal napraviti na orehovem drevesu	20
Drugi del	21
Uvod	21
Smrt svetega Antona	21
Vpitje otrok, hitenje ljudi in njihove solze	23
Tožba ubogih gospa in njihovo prizadevanje, da bi dobile svetnikovo telo	24
Kako so se prebivalci mesta Capo di Ponte uprli bratom, ki so hoteli prenesti njegovo telo v svojo cerkev	24
O češčenju ljudi in o čudežu iz nebes	25
Napetost med ljudmi in prihod provinciala	26

Kako je bilo odločeno v korist bratov in bil porušen most	27
Jok bratov in prenos telesa sv. Antona	29
Na splošno o čudežih, ki so se zgodili tisti dan	30
Procesije in pobožnost ljudi	30
O poslancih in razglasitvi svetega Antona za svetnika	32
O videnju z neba	34
Kanonizacija blaženega Antona	36
ČUDEŽI BLAŽENEGA ANTONA	37
Uvod	39
Sključeni	39
Hromi	45
Slepi so ozdravljeni	46
Gluhi	47
Nemi	48
Epileptiki	48
Grbavi	49
Vročični	49
Obujeni mrtvi	50
Stekleni kozarec, ki se ni razbil	51
Gospod ozdravi težko bolnico	51
Žena, ki se je vrgla v vodo in ostala suha	52
Brodolomci	53
Nevernik, ki je zbolel in bil ozdravljen	54
Proso rešeno pred vrabci	54
O neizvršeni zaobljubi	54
Epilog h knjigi čudežev	55
Zaključna molitev k svetniku	55